

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/96/2005

CO DALEJ Z OBECNOŚCIĄ POLSKICH ŻOŁNIERZY W IRAKU?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

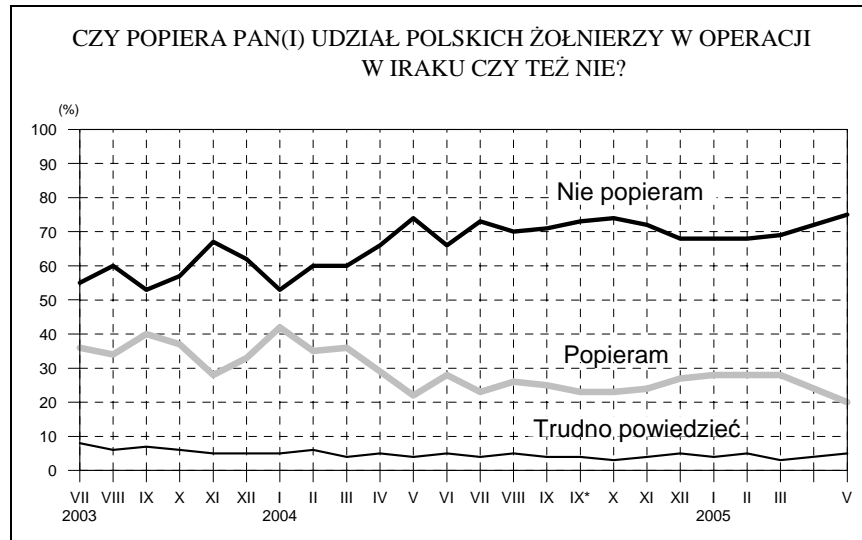
WARSZAWA, MAJ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

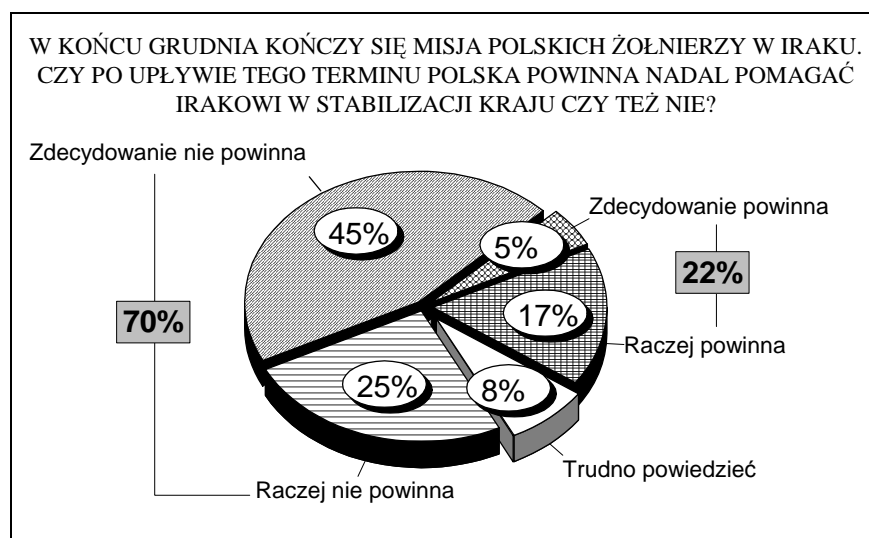

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

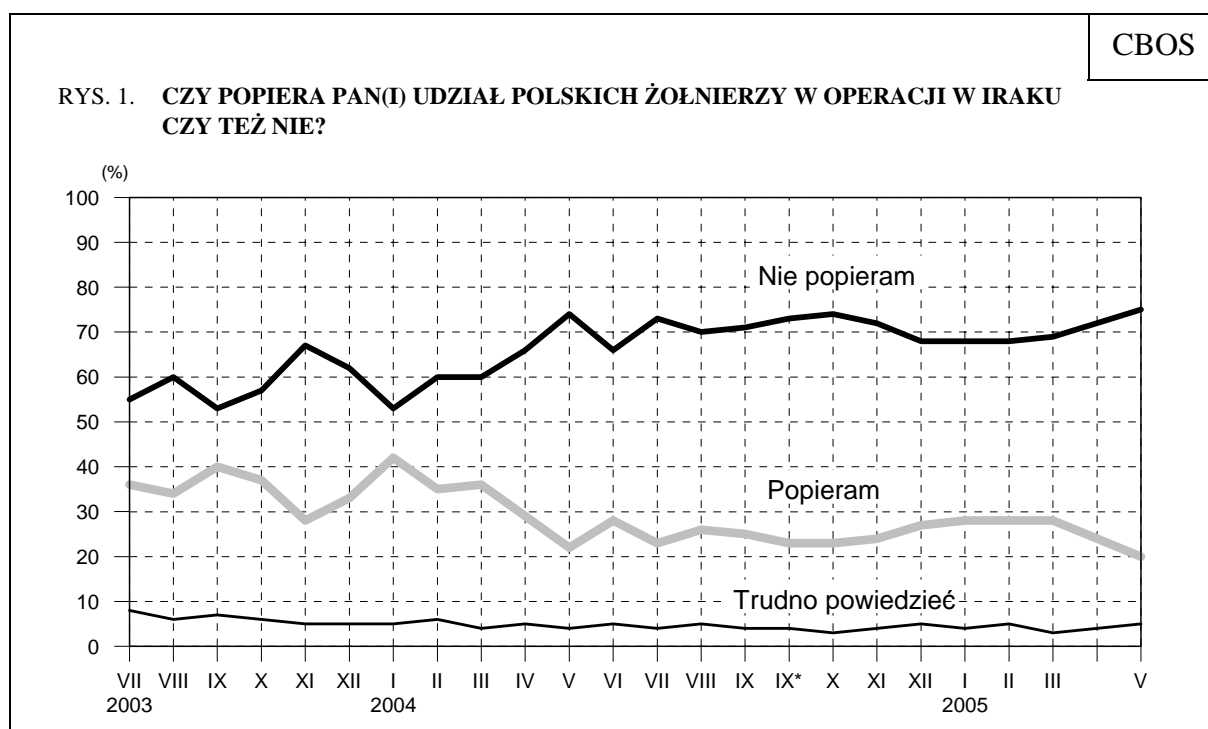
- Nigdy dotąd poparcie dla udziału polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej w Iraku nie było tak niskie jak obecnie.

- Znaczna większość badanych (70%) jest zdania, że po upływie zapowiedzianego na grudzień terminu wycofania polskich żołnierzy z Iraku Polska już nie powinna pomagać w stabilizacji tego kraju. Opinię taką podziela nawet co trzeci respondent popierający w tej chwili polską obecność w Iraku.

Minęły już dwa lata od obalenia w Iraku rządów Saddama Husajna. Polska od początku popierała Stany Zjednoczone w operacji irackiej i zaangażowała się wojskowo w prowadzone tam działania. Jednak udział polskich żołnierzy w tych działaniach popierało w pierwszym kwartale 2003 roku jedynie około jednej czwartej Polaków¹. W maju 2003 roku, gdy po zakończeniu działań zbrojnych Stany Zjednoczone zaproponowały Polsce udział w tak zwanej misji stabilizacyjnej i nadzór nad jedną z czterech stref, na które został podzielony Irak, połowa badanych (50%) wypowiedziała się pozytywnie w tej sprawie, a co trzeci (33%) wyrażał sprzeciw. Jednak gdy w lecie 2003 roku wielonarodowa dywizja pod polskim dowództwem zaczęła przejmować kontrolę nad tą strefą, już tylko nieco ponad jedna trzecia badanych popierała tę akcję. Z dużymi wahaniami, zależnymi przede wszystkim od sytuacji wewnętrznej w Iraku, stan taki utrzymywał się do wiosny 2004 roku.

* Badanie „Omnibus”

¹ Por. „Polska - Europa - Świat. Opinia publiczna w okresie integracji”, CBOS i Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2005, s. 74.

W maju ubiegłego roku, gdy realizowaliśmy sondaż po tym, jak w Iraku zginęło jednocześnie czterech polskich żołnierzy, po raz pierwszy poparcie dla polskiej obecności w tym kraju spadło poniżej jednej czwartej ogółu badanych. Następnie jednak znowu nieco wzrosło i aż do marca 2005 roku było dość stabilne - nieco poniżej 30% popierających i około 70% wyrażających sprzeciw. Na początku 2005 roku w Iraku odbyły się wybory i stopniowo irackie siły bezpieczeństwa zaczęły uczestniczyć w ochronie porządku także w polskiej strefie, a liczebność wspierających je żołnierzy polskich w ramach międzynarodowej dywizji została zmniejszona.

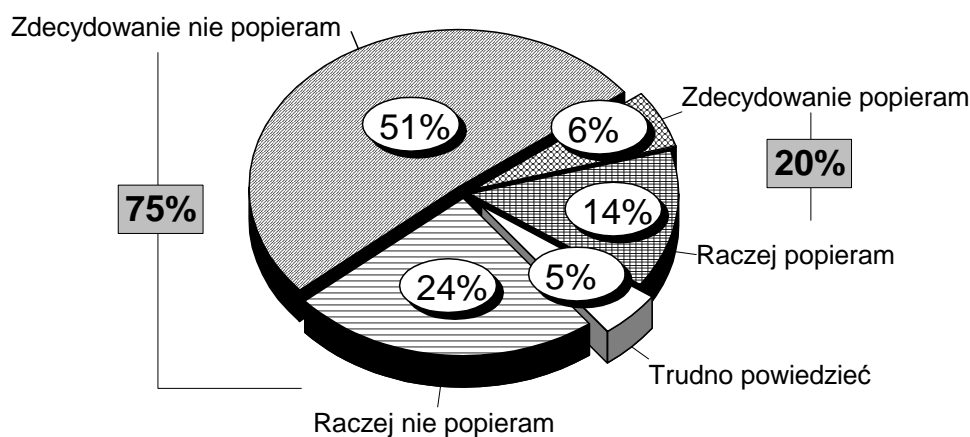
Tabela 1

Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań																					
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V
	2003						2004						2005									
	w procentach																					
Zdecydowanie popieram	10	9	13	13	10	12	15	12	11	12	8	9	8	10	8	8	8	9	9	10	7	6
Raczej popieram	26	25	27	24	18	21	27	23	25	17	15	19	15	16	17	15	16	18	19	18	21	14
POPIERAM	36	34	40	37	28	33	42	35	36	29	22	28	23	26	25	23	24	27	28	28	28	20
Raczej nie popieram	25	27	23	26	21	25	22	24	25	26	21	20	22	24	22	22	23	23	24	22	29	24
Zdecydowanie nie popieram	30	33	30	31	46	37	31	36	35	40	53	46	51	46	49	52	49	45	44	46	40	51
NIE POPIERAM	55	60	53	57	67	62	53	60	60	66	74	66	73	70	71	74	72	68	68	68	69	75
Trudno powiedzieć	8	6	7	6	5	5	5	6	4	5	4	5	4	5	4	3	4	5	4	5	3	5

Obecnie², po dwóch latach od ogłoszenia przez prezydenta Busha zakończenia wojny w Iraku i zaproponowania Polsce udziału w misji stabilizacyjnej, poparcie Polaków w tej sprawie spadło do nienotowanego wcześniej poziomu. Już tylko co piąty respondent (20%) akceptuje obecność żołnierzy polskich w tym kraju, przy czym tylko 6% w sposób zdecydowany. Trzy czwarte badanych (75%) sprzeciwia się tej obecności, w tym co drugi wyraża zdecydowaną dezaprobatę.

² Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (180) przeprowadzono w dniach 6-9 maja 2005 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 2. CZY POPIERA PAN(I) UDZIAŁ POLSKICH ŻOŁNIERZY W OPERACJI W IRAKU CZY TEŻ NIE?

Wyraźny spadek poparcia dla obecności polskiej w Iraku jest zapewne skutkiem narastania przekonania, że obecność ta przynosi Polakom więcej strat niż korzyści zarówno pod względem finansowym, politycznym, jak i wizerunku Polski w świecie. W naszym badaniu z marca 2005 roku po raz pierwszy we wszystkich tych trzech aspektach przeważała opinia o przewadze strat nad korzyściami³.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, iż duże zainteresowanie polityką⁴ - a więc zapewne także lepsza orientacja w całym kontekście tej sprawy i jej licznych implikacjach - sprzyja poparciu polskiej obecności w Iraku. Wprawdzie większość badanych deklarujących bardzo duże lub duże zainteresowanie polityką także nie aprobuje udziału polskich żołnierzy w operacji w Iraku, jednak w tej grupie liczba popierających przekracza jedną trzecią, podczas gdy wśród pozostałych nie sięga jednej piątej.

³ Por. komunikat CBOS „Opinie o obecności polskich żołnierzy w Iraku i o innych interwencjach zbrojnych”, kwiecień 2005.

⁴ Stopień zainteresowania polityką określamy na podstawie deklaracji badanych. Bardzo duże zainteresowanie to: „uważnie śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce”; duże: „dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce”; średnie: „śledzę jedynie główne wydarzenia”; niktę, niewielkie: „często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia”; żadne: „praktycznie mnie to nie interesuje”.

Tabela 2

Zainteresowanie polityką	Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	35	58	7
Średnie	18	79	3
Niższe, niewielkie	17	80	3
Żadne	14	75	11

Stosunek do obecności polskiej w Iraku wiąże się również ze stosunkiem respondentów do Unii Europejskiej. Zwolennicy członkostwa Polski w UE ponad dwukrotnie częściej niż przeciwnicy popierają udział polskich żołnierzy w operacji irackiej. Można przypuszczać, że ze strony przeciwników jest to wyraz postawy izolowania się od świata zewnętrznego, która nasila negatywny stosunek zarówno do integracji europejskiej, jak i do udziału w koalicji wspierającej Stany Zjednoczone w Iraku. Natomiast poparcie dla udziału w irackiej operacji, podobnie jak i dla członkostwa w UE stanowi wskaźnik ogólniejszego przekonania o potrzebie aktywnego udziału w życiu międzynarodowym.

Tabela 3

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Poparcie	23	74	3
Sprzeciw	10	88	2
Trudno powiedzieć	6	75	19

Cechy demograficzne i inne określające położenie społeczne badanych na ogół w stosunkowo niewielkim stopniu różnicują stanowisko wobec omawianej sprawy. Największe różnice zależne są od płci - mężczyźni ponad dwukrotnie częściej niż kobiety akceptują polską obecność w Iraku. Ponadto silniejszym niż pozostali poparciem wyróżniają się ludzie młodzi, szczególnie uczniowie i studenci. Poparciowi polskiej obecności w tym kraju sprzyja też zadowolenie z własnej sytuacji materialnej.

Poglądy polityczne mierzone na skali „lewica - prawica” nie wpływają na stanowisko w tej sprawie. Pewne różnice są widoczne w odpowiedziach zwolenników poszczególnych partii politycznych.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPI*	38	53	9
PO	29	69	2
PiS	26	71	3
LPR	24	69	7
SLD*	23	74	3
PSL*	21	75	4
Samoobrona	17	82	1
Niezdecydowani	15	79	6
Niezamierzający głosować	16	78	6

* Ze względu na niewielką liczebność zwolenników tych partii w badanej próbie wyniki należy traktować z ostrożnością

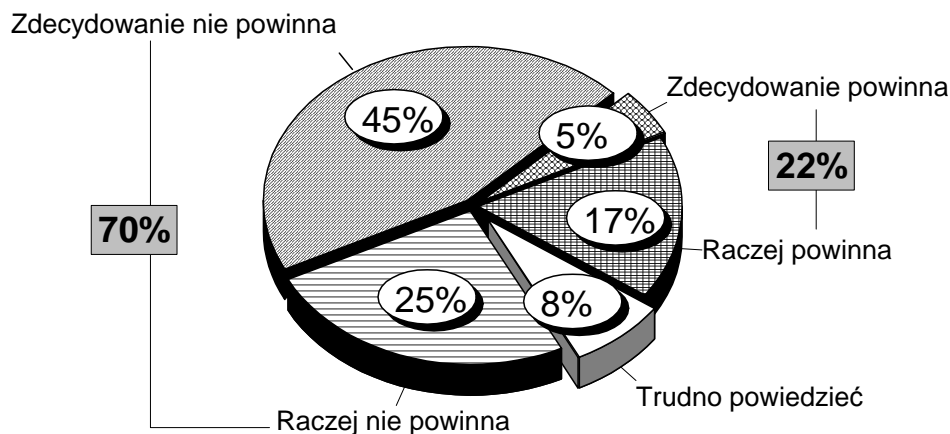
Szczególnie duże poparcie dla udziału polskich żołnierzy w irackiej operacji można zauważyć w elektoracie SdPI, wynik ten ma jednak ograniczoną miarodajność ze względu na niewielką liczebność zwolenników tej partii w badanej próbie. Natomiast zdecydowanie najslabiej popierają obecność Polski w Iraku sympatycy Samoobrony. Stosunek tego elektoratu do omawianej sprawy nie odbiega od stosunku niezdecydowanych i biernych politycznie, ci zaś są szczególnie krytyczni zapewne także w związku z tym, że prawdopodobnie w mniejszym stopniu interesują się polityką, co - jak już wspomnieliśmy sprzyja dezaprobachom zaangażowania Polski w Iraku.

CO DALEJ Z OBECNOŚCIĄ POLSKICH ŻOŁNIERZY W IRAKU?

W grudniu bieżącego roku wygasa rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ sankcjonująca obecność międzynarodowych sił stabilizacyjnych w Iraku. Minister obrony narodowej Jerzy Szmajdziński zapowiedział wycofanie w tym terminie polskich żołnierzy.

W majowym sondażu zapytaliśmy badanych o opinię w sprawie dalszego wspierania nowych władz Iraku w stabilizacji sytuacji w kraju, nie określiliśmy jednak formy tego wsparcia.

RYS. 3. W KOŃCU GRUDNIA KOŃCZY SIĘ MISJA POLSKICH ŻOŁNIERZY W IRAKU. CZY PO UPŁYWIE TEGO TERMINU POLSKA POWINNA NADAL POMAGAĆ IRAKOWI W STABILIZACJI KRAJU CZY TEŻ NIE?

Wprawdzie ogólny rozkład odpowiedzi na to pytanie jest bardzo zbliżony do rozkładu opinii w sprawie obecnego udziału polskich żołnierzy w misji stabilizacyjnej, jednak stanowiska dość znacznej części badanych w jednej i drugiej sprawie nie pokrywają się.

Tabela 5

Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Czy Polska powinna nadal pomagać Irakowi w stabilizacji kraju czy też nie?		
	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć
w procentach			
Popieram	68	24	8
Nie popieram	12	84	4
Trudno powiedzieć	7	36	57

Tylko nieco ponad dwie trzecie badanych popierających dzisiaj polską obecność w Iraku opowiada się za kontynuowaniem wspierania rządu irackiego także w przyszłości, bez określenia, o jaką formę wspierania chodzi. Jednocześnie nieco więcej niż co dziesiąty respondent niepopierający obecności polskich żołnierzy w Iraku, a także co czternasty niemający w tej sprawie zdania opowiada się za dalszym wspieraniem Iraku w stabilizacji kraju - zapewne zakładając, że wobec zapowiedzi wycofania żołnierzy wsparcie to będzie udzielane w innej formie.

Podobnie jak w przypadku obecnego stosunku do udziału Polski w misji stabilizacyjnej, tak i w sprawie dalszej pomocy Irakowi zainteresowanie polityką oraz pozytywny stosunek do Unii Europejskiej sprzyjają poparciu dla kontynuacji zaangażowania Polski w tym kraju.

Tabela 6

Zainteresowanie polityką	W końcu grudnia kończy się misja polskich żołnierzy w Iraku. Czy po upływie tego terminu Polska powinna nadal pomagać Irakowi w stabilizacji kraju czy też nie?		
	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże	37	56	7
Średnie	23	72	5
Niższe, niewielkie	20	74	6
Żadne	14	69	17

Tabela 7

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	W końcu grudnia kończy się misja polskich żołnierzy w Iraku. Czy po upływie tego terminu Polska powinna nadal pomagać Irakowi w stabilizacji kraju czy też nie?		
	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Poparcie	27	67	6
Sprzeciw	13	83	4
Trudno powiedzieć	4	74	22

Cechy demograficzne i społeczne wpływają na stosunek do dalszego zaangażowania Polski w Iraku w podobny sposób jak do dotychczasowej obecności wojskowej. Kobiety są znacznie bardziej wstrzeźliwe od mężczyzn, a im większe zadowolenie z sytuacji materialnej, tym częstsze przekonanie, iż Polska powinna nadal pomagać w stabilizowaniu sytuacji w Iraku. Pozytywnym nastawieniem wobec wspierania Iraku wyróżnia się młodzież, tym razem jednak opinie uczniów i studentów nie różnią się od opinii ich rówieśników.

Pewne, choć też nieznaczne, różnice stanowisk w sprawie dzisiejszej obecności wojskowej w Iraku a postępowaniem w roku przyszłym uwiadcniają się wśród zwolenników niektórych partii politycznych.

Tabela 8

Potencjalne elektoraty	W końcu grudnia kończy się misja polskich żołnierzy w Iraku. Czy po upływie tego terminu Polska powinna nadal pomagać Irakowi w stabilizacji kraju czy też nie?		
	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	32	64	4
PO	31	62	7
SdPI*	27	69	4
LPR	23	70	7
SLD*	16	78	6
PSL*	18	78	4
Samoobrona	17	81	2
Niezdecydowani	16	76	8
Niezamierzający głosować	20	70	10

* Ze względu na niewielką liczebność zwolenników tych partii w badanej próbie wyniki należy traktować z ostrożnością

Zwolennicy PSL i SLD, którzy w nieco większym stopniu popierają obecny udział żołnierzy polskich w misji stabilizacyjnej w Iraku niż zwolennicy Samoobrony oraz niezdecydowani i bierni, w przypadku dalszego zaangażowania są równie wstrzemięźliwi. W tych dwóch elektoratach oraz wśród sympatyków SdPI poparcie dla dalszego zaangażowania w Iraku jest mniejsze niż akceptacja obecnego udziału tam naszych żołnierzy.

Spółeczne poparcie dla obecności polskich żołnierzy w Iraku nigdy dotąd nie było tak niskie. Ponieważ nie wydarzyło się tam ostatnio nic szczególnego, co mogłoby wpłynąć na takie postawy (w przeszłości opinia społeczna reagowała w ten sposób na ofiary ponoszone przez polski kontyngent), przyczyn obecnego załamania się i tak niskiego poparcia należy doszukiwać się w zasygnalizowanym już wcześniej umocnieniu się przekonania, że udział w irackiej operacji przynosi Polsce więcej strat niż korzyści.

W ogólnym rachunku rozkład opinii w sprawie tego, czy Polska po wycofaniu w końcu tego roku polskiego kontyngentu z Iraku powinna nadal pomagać Irakijczykom w stabilizacji ich kraju, nie odbiega znacząco od stosunku do obecności tam polskich żołnierzy. Jednak bliższa analiza wykazała, że dość znaczna część obecnych zwolenników udziału polskich żołnierzy w irackiej misji stabilizacyjnej jest zdania, że Polska nie powinna dłużej się tam angażować.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Od września 2003 Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?

(%)

	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	75	5	1052
Płeć				
Mężczyźni	28	69	3	498
Kobiety	12	82	6	554
Wiek				
18-24 lat	29	68	3	161
25-34	22	73	4	191
35-44	18	79	3	181
45-54	18	80	1	202
55-64	17	80	3	123
65 lat i więcej	13	75	12	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	80	5	384
Miasto do 20 tys.	20	77	3	131
20-100 tys.	25	68	7	212
101-500 tys.	17	79	4	200
501 tys. i więcej mieszk.	26	69	4	126
Wykształcenie				
Podstawowe	15	78	7	307
Zasadnicze zawodowe	21	75	4	268
Średnie	21	75	4	364
Wyższe	26	72	2	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	75	3	77
Prac. umysł. niż. szczebla	15	81	4	81
Pracownicy fiz.- umysł.	19	80	1	92
Robotnicy wykwalifikowani	22	73	5	88
Robotnicy niewykwalifik.	26	74	0	39
Rolnicy	14	82	4	56
Pracujący na własny rach.	25	72	3	42
Bierni zawodowo				
Renciści	14	82	5	120
Emeryci	18	73	9	209
Uczniowie i studenci	31	68	1	77
Bezrobotni	24	71	5	123
Gospodynie domowe i inni	10	80	11	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	16	81	3	168
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	28	72	0	62
sekt. pryw. poza rolnict.	23	74	3	191
prywatnym gosp. rolnym	12	85	3	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	17	81	3	130
301-500	25	73	3	167
501-900	16	80	4	206
901-1200	25	72	3	84
Powyżej 1200 zł	32	61	7	74
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	80	5	335
Średnie	18	78	4	455
Dobre	28	66	6	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	80	9	91
Raz w tygodniu	17	79	4	566
1-2 razy w miesiącu	20	77	3	164
Kilka razy w roku	32	63	5	157
W ogóle nie uczestniczy	19	73	8	73
Poglądy polityczne				
Lewica	24	74	2	146
Centrum	19	79	2	270
Prawica	22	74	4	316
Trudno powiedzieć	15	76	9	317

Tabela 2. W końcu grudnia tego roku kończy się misja polskich żołnierzy w Iraku. Jak Pan(i) sądzi, czy po upływie tego terminu Polska powinna nadal pomagać Irakowi w stabilizacji kraju czy też nie? (%)

	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	70	8	1052
Płeć				
Mężczyźni	31	65	5	498
Kobiety	15	75	10	554
Wiek				
18-24 lat	34	61	5	161
25-34	22	69	9	191
35-44	22	72	6	181
45-54	21	75	4	202
55-64	23	70	8	123
65 lat i więcej	15	71	14	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	72	10	384
Miasto do 20 tys.	22	75	3	131
20-100 tys.	25	65	10	212
101-500 tys.	22	72	6	200
501 tys. i więcej mieszk.	31	64	6	126
Wykształcenie				
Podstawowe	14	74	12	307
Zasadnicze zawodowe	25	70	6	268
Średnie	25	69	6	364
Wyższe	29	63	8	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	63	6	77
Prac. umysł. niż. szczebla	18	77	6	81
Pracownicy fiz.- umysł.	18	76	6	92
Robotnicy wykwalifikowani	29	67	4	88
Robotnicy niewykwalifik.	36	56	8	39
Rolnicy	15	81	3	56
Pracujący na własny rach.	23	74	3	42
Bierni zawodowo				
Renciści	14	78	8	120
Emeryci	20	67	13	209
Uczniowie i studenci	33	65	2	77
Bezrobotni	24	68	8	123
Gospodynie domowe i inni	19	64	16	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	17	76	7	168
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	31	66	4	62
sekt. pryw. poza rolnict.	30	66	4	191
prywatnym gosp. rolnym	12	83	5	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	15	80	5	130
301-500	31	63	5	167
501-900	19	73	8	206
901-1200	25	65	10	84
Powyżej 1200 zł	38	61	1	74
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	75	8	335
Średnie	22	70	8	455
Dobre	29	63	8	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	78	12	91
Raz w tygodniu	21	71	8	566
1-2 razy w miesiącu	19	76	5	164
Kilka razy w roku	36	55	8	157
W ogóle nie uczestniczy	23	69	8	73
Poglądy polityczne				
Lewica	24	73	3	146
Centrum	25	68	6	270
Prawica	27	68	5	316
Trudno powiedzieć	14	72	14	317